

## [Lundberg.]

Værdier, der gaar tabt, og den Haabløshed, som Arbejdsløsheden maa fremkalde hos de Mennesker, som Aar ud, Aar ind forges søger Arbejde, er saa stort, at det maa kalde paa enhver ansvarsbevidst Kvinde og Mands ærlige Indsats for om muligt at rette et Stød, helst et dødbringende Stød, mod den alt for store Arbejdsløshed, vi trods alle Foranstaltninger har herhjemme.

Man kan om denne Arbejdsløshed i Sandhed bruge Ordet Samfundets Fjende Nr. 1. Vi ved, at mange Forhold bevirker Arbejdsløsheden: Tilgangen fra Landet til Byerne, grundet paa de daarligere Forhold i Landbrugserhvervet, vi har haft i en Række Aar, Tilgangen til Fagene, Afspærringen af Markederne ude, Rationaliseringen o. s. v. Med Hensyn til Tilgangen til Faget skal jeg blot nævne den enkelte Kendsgerning, at der i dette Øjeblik trods alt er dobbelt saa mange Smede og Maskinarbejdere beskæftiget her i Danmark, som der var i 1913. Det viser, hvilket Problem der her rejser sig, og i hvilken Grad der maa tages haandfast paa Sagen, hvis der overhovedet skal kunne gøres noget, som har nogen Værdi.

Jeg er heller ikke i Tvivl om, at Viljen hertil raader rundt om i Befolkningen inden for alle Partier. Det gælder blot om, at her paa Rigsdagen de store Partiers Ledere virkelig vilde samle sig til Enighed om at lægge en saadan Kamp mod Arbejdsløsheden til Rette. Vi ser, at det i en Henvendelse, der for nylig kom fra Købstadforeningen, med stor Styrke kræves, at der nu virkelig sættes Arbejde i Gang, fordi Købstæderne ikke i det lange Løb vil være i Stand til at gennemføre deres Budgetter, saaledes som Forholdene ligger. Vi er alle klar over, at Kommunerne en skønne Dag maa synke i Knæ under det Aag, som Arbejdsløsheden er for Kommunerne, navnlig Bykommunerne. Det vil i det lange Løb ikke være muligt for dem at skaffe de umaadelig store Midler, som skal sættes ind for at bekæmpe Arbejdsløsheden virkningsfuldt ved Understøttelse, selvfølgelig navnlig ikke, efter at den Tilvanding til Byerne, som jeg før omtalte, har fundet Sted i saa rigeligt Maal.

Jeg siger, at alle uden Tvivl inden for alle Partier er klar over, at Problemet ligger dér, og at der maa gøres noget og noget, som paa virkningsfuld Maade bøder paa Arbejdsløsheden. Man maa blive klar over, at det ikke kan gøres med Understøttelse. En Gang om Aaret eller to i en midlertidig Periode kan det for en arbejdsløs være oven i Købet udmærket, at han kan klare

sig igennem en saadan midlertidig Periode med Understøttelse; men det kan ikke gaa Aar ud og Aar ind. Kommunerne kan ikke skaffe saa store Midler, at de arbejdsløse i det lange Løb kan opretholde en menneskeværdig Tilværelse, og saa ser jeg endda her bort fra eller rettere sagt, saa fordyber jeg mig ikke i en Omtale af den Ulykke, som det menneskeligt set er for de arbejdsløse at gaa arbejdsløs saa længe. Den Selvtillid, som de mister, og den Haabløshed, som breder sig i deres Rækker, er af et saadant Omfang, at kun de, der kommer de langvarigt arbejdsløse paa nært Hold, kan udtale sig om det. Man siger, at Arbejdsløshed er Roden til alt ondt. Jeg vil sige, at den er en Forbandelse for alle dem, som den gaar ud over, navnlig naar det som her drejer sig om de langvarigt arbejdsløse.

Det maa være klart for enhver, at en saa omfangsrig Arbejdsløshed, en saadan Hær af arbejdsløse undergraver Købekraften og fremkalder Stagnation for hele Samfundet. Stadig større Skattebeløb skal udskrives til uproduktive sociale Udgifter, uden at de understøttede derved faar saa meget, at det paa nogen Maade kan stimulere Produktionen og Købekraften. Det gaar, som jeg i sin Tid har sagt, efter Sneboldsystemet. Det ene Titusinde arbejdsløse river det andet Titusinde med sig, og en skønne Dag opdager Tusinder af handlende og andre, at deres Indtægter, deres Købekraft og deres Skatteevne i Virkeligheden er svundet sammen med Arbejdernes Indtægter. Derfor, lige saa sikkert som det er, at Arbejdsløshed af sig selv formerer sig, lige saa sikkert er det, kan jeg sige, at for hvert Skridt, der foretages, stort eller lille, som bringer Mennesker i Arbejde og formindsker Arbejdsløsheden, er der vundet to; det vil virke paa samme Maade, enten det gaar opad eller nedad.

Jeg vil derfor tro, at man nu efterhaanden har indset her paa Rigsdagen, at det, vi kalder en Krisearbejdsløshed, er en Tilstand, som vi ikke kan regne med væsentlig ændrer sig i en overskuelig Tid, og at vi derfor maa tage kraftigt fat og sørge for at blive enige om paa alle mulige Maader at faa sat Arbejde i Gang, at faa de paagældende Mennesker beskæftiget. Det er jo saadan, at det er Arbejdet, og ikke Understøttelserne, som skal være den virkelige Hjælp baade for de paagældende og for hele Erhvervslevet og Samfundet. Det er paa Arbejdet, at selve Samfundshuset hviler, det er det, der holder Samfundshuset paa Sokkelen, og selv om der allerede vel er blæst adskillige Tagsten ned fra dette Sam-